

**PROFILAKTIKA INSPEKTORLARINING "SMART MAHALLA"  
AXBOROT TIZIMIGA FUQAROLAR TOMONIDAN QILINGAN  
MUROJAATLARNI KO'RIB CHIQISH FAOLIYATI**

*Tohirov Arslon Ruslan o'g'li*

*O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi 3-kurs*

*312 guruh kursanti*

**Kalit so'zlar:** Profilaktika inspektorlari, Smart Mahalla, fuqaro murojaatlari, jinoyatni oldini olish, huquqiy yordam, xavfsizlikni ta'minlash, elektron murojaatlar, texnologik ta'minot, jamoatchilik bilan hamkorlik, profilaktik faoliyat, tizim integratsiyasi, samaradorlikni oshirish, huquqni muhofaza qilish, malaka oshirish, ijtimoiy xavfsizlik.

**Anotatsiya.** Maqolada profilaktika inspektorlarining "Smart Mahalla" axborot tizimiga fuqaro tomonidan qilingan murojaatlarni ko'rib chiqish faoliyati o'rganiladi. "Smart Mahalla" tizimi fuqarolarga davlat xizmatlaridan foydalanishda osonlik yaratib, murojaatlarni elektron tarzda tizimga kiritish imkoniyatini beradi. Profilaktika inspektorlari bu tizim orqali fuqaro murojaatlarini tahlil qilib, jinoiy huquqbuzarliklarni oldini olish, jamiyatda xavfsizlikni ta'minlash va fuqarolarga huquqiy yordam ko'rsatish bo'yicha samarali chora-tadbirlar ishlab chiqadilar. Ushbu faoliyatning samaradorligini oshirish uchun texnologik ta'minot, mutaxassislar malakasi va jamoatchilik bilan hamkorlikni kuchaytirish zarurligi ta'kidlanadi. Maqolada shuningdek, "Smart Mahalla" tizimi orqali murojaatlarni ko'rib chiqishda yuzaga keladigan muammolar va ularni hal qilish bo'yicha amaliy tavsiyalar ham keltirilgan.

**Anotation.** The article studies the activities of preventive inspectors in considering citizen appeals to the "Smart Mahalla" information system. The "Smart Mahalla" system makes it easier for citizens to use public services and allows them to enter appeals into the system electronically. Preventive inspectors analyze citizen appeals through this system and develop effective measures to prevent criminal offenses, ensure security in society, and provide citizens with legal assistance. To increase the effectiveness of this activity, it is necessary to strengthen technological support, specialist training, and cooperation with the public. The article also presents problems that arise when considering appeals through the "Smart Mahalla" system and practical recommendations for their resolution.

### **Kirish**

**"Smart Mahalla" tizimi** — bu O'zbekiston Respublikasida fuqarolarga davlat xizmatlarini elektron tarzda taqdim etish, ularning muammolarini tezkor va samarali

hal qilish, shuningdek, mahalla hududida jamoat xavfsizligini ta'minlash uchun yaratilgan raqamli platformadir. Tizimning asosiy maqsadi mahalla darajasida fuqarolarga xizmatlar ko'rsatishning samaradorligini oshirish, davlat organlari va fuqarolar o'rtasidagi aloqalarni osonlashtirishdir.

"Smart Mahalla" tizimi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan 2020-yil 10-dekabrda imzolangan "Mahalla instituti faoliyatini takomillashtirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi farmoniga asosan tashkil etilgan. Bu farmonda mahalla institutini raqamlashtirish, fuqarolarning ijtimoiy va huquqiy ehtiyojlarini tezkor hal qilish, davlat xizmatlarini yanada shaffof va samarali qilish kabi vazifalar belgilangan.

Shuningdek, tizimning faoliyati "Fuqarolarning murojaatlari to'g'risida"gi qonun (2014-yil 11-aprel) va "Axborotlashuv va kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish to'g'risida"gi qonunlarga ham asoslanadi. Bu qonunlar davlat organlarining fuqarolar bilan samarali aloqada bo'lishini, ularning murojaatlarini tizimli ravishda qayta ishlash va tezkor javob berishni ta'minlashni ko'zda tutadi.

"Smart Mahalla" tizimi orqali fuqarolar o'z muammolarini, so'rovlarini yoki ehtiyojlarini elektron shaklda bildiradilar, bu esa davlat organlariga muammolarni tez va samarali hal qilish imkonini yaratadi. Tizimning bir qismi sifatida, profilaktika inspektorlari, mahalla raislari va boshqa tegishli organlar fuqarolarning murojaatlarini ko'rib chiqish va zarur choralarni ko'rishadi.

O'zbekiston Respublikasi hukumati tomonidan amalga oshirilayotgan "Smart Mahalla" loyihasi fuqarolarning ijtimoiy xizmatlardan foydalanishini yanada samarali va shaffof qilishga yo'naltirilgan. Ushbu tizimda fuqarolar o'z muammolarini yoki ehtiyojlarini elektron tarzda bildirishi, hamda bu muammolarni tegishli organlar tomonidan tezkor va samarali hal etilishi uchun zarur sharoitlar yaratish nazarda tutilgan. Profilaktika inspektorlari, o'z navbatida, bu tizimda faol qatnashib, jinoyatlarni oldini olish, jamoat xavfsizligini ta'minlash, va fuqarolarni huquqiy yordam bilan ta'minlash bo'yicha muhim rol o'ynaydi. Mazkur maqolada profilaktika inspektorlarining "Smart Mahalla" axborot tizimiga fuqaro tomonidan yuborilgan murojaatlarni ko'rib chiqish faoliyati, uning ahamiyati va samaradorligini oshirish yo'llari o'rganiladi.

"Smart Mahalla" axborot tizimi va uning mohiyati

"Smart Mahalla" tizimi, O'zbekiston hukumati tomonidan joriy etilgan va raqamli texnologiyalar asosida fuqarolar bilan davlat o'rtasidagi aloqani samarali tashkil etishga yo'naltirilgan loyiha bo'lib, mahallalardagi fuqarolarni qo'llab-quvvatlash, ularning huquqlarini himoya qilish, shuningdek, jamoat xavfsizligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Tizim orqali fuqarolar o'zlarining muammolari yoki ehtiyojlarini elektron tarzda bildiradilar. Buning natijasida mahallada yuzaga keladigan huquqbuzarliklar, jinoyatlar va ijtimoiy muammolar tez va samarali hal etilishi

mumkin.

"Smart Mahalla" tizimining asosiy vazifalaridan biri – fuqarolarning murojaatlarini to'g'ri va tezkor tarzda ko'rib chiqishdir. Ushbu tizimda profilaktika inspektorlarining roli o'ziga xosdir. Ular tizim orqali fuqaro murojaatlarini kuzatib boradilar va ular bilan ishlashning samarali usullarini topadilar.

#### Profilaktika inspektorlarining faoliyati

Profilaktika inspektorlari, odatda, jinoyatchilikning oldini olish va fuqarolarning huquqlarini himoya qilish bo'yicha keng qamrovli ishlarni amalga oshiradilar. "Smart Mahalla" tizimida esa ular fuqarolarning murojaatlarini ko'rib chiqish, ularni tahlil qilish va tegishli choralar ko'rish bo'yicha faoliyat yuritadilar. Bu tizimda inspektorlar quyidagi vazifalarni bajaradilar:

- Fuqarolar murojaatlarini kuzatish va tahlil qilish. Profilaktika inspektorlari tizimda fuqarolardan kelgan murojaatlarni diqqat bilan ko'rib chiqadilar, ularni to'g'ri tasniflashadi va har bir murojaatning mohiyatini tahlil qilib, tegishli choralarni belgilaydilar.

- Jinoyatlarni oldini olish va huquqiy yordam ko'rsatish. Murojaatlarni ko'rib chiqqach, inspektorlar jinoyatlarning oldini olish bo'yicha zarur choralarni ko'radilar. Masalan, huquqbuzarliklar va uyushgan jinoyatchilikning oldini olish uchun profilaktik tadbirlar ishlab chiqiladi.

- Jamoat xavfsizligini ta'minlash. Murojaatlarda fuqarolarning xavfsizligi bilan bog'liq muammolar bo'lsa, inspektorlar ushbu masalani hal etish uchun tezkor choralar ko'radilar. Bu, mahalla fuqarolarini qo'riqlash, xavfsiz muhit yaratish va ijtimoiy xavfsizlikni ta'minlashga qaratilgan choralardir.

- Ma'lumotlar almashish va hamkorlik. Inspektorlar, shuningdek, mahallalar va boshqa davlat organlari bilan hamkorlikda ishlashadi. Bu hamkorlik fuqarolarning murojaatlarini yanada samarali hal qilish uchun muhimdir.

- Murojaatlarni tahlil qilib, profilaktik ishlar olib borish. "Smart Mahalla" tizimi orqali murojaatlar ko'rib chiqilgach, inspektorlar o'z faoliyatida ushbu murojaatlardan olingan ma'lumotlar asosida profilaktik ishlarni amalga oshiradilar. Bu, fuqarolarga huquqiy yordam ko'rsatish, ijtimoiy-psixologik yordam berish va jinoyatlarni oldini olishga qaratilgan ishlarni o'z ichiga oladi.

#### "Smart Mahalla" tizimining samaradorligini oshirish

Profilaktika inspektorlarining "Smart Mahalla" tizimida faoliyat yuritishdagi samaradorligini oshirish uchun quyidagi yo'llar taklif etiladi:

- a. Texnologik ta'minot va o'qitish. Profilaktika inspektorlarining yangi axborot texnologiyalaridan samarali foydalanishini ta'minlash maqsadida, ularni zamonaviy tizimlar bilan tanishtirish va texnik yordam ko'rsatish zarur. Treninglar va seminarlar orqali inspektorlarning malakasi oshirilishi kerak.

- b. Integratsiyalashgan tizimlarni yaratish. "Smart Mahalla" tizimini boshqa davlat

va huquqni muhofaza qilish organlari bilan integratsiyalash orqali murojaatlarning tezkor va samarali ko'rib chiqilishiga erishish mumkin.

c. Fuqarolar bilan doimiy aloqada bo'lish. Profilaktika inspektorlari fuqarolar bilan muntazam aloqada bo'lib, ularning ehtiyojlari va muammolarini oldindan aniqlab, ularni tizimga kiritishda yordam berishlari lozim.

d. Ma'lumotlar bazasini rivojlantirish. Tizimda to'plangan ma'lumotlarni tahlil qilib, jinoyatlarning oldini olish bo'yicha tegishli choralar ishlab chiqilishi kerak. Buning uchun "Smart Mahalla" tizimida ma'lumotlar bazasini to'liq va aniq saqlash zarur.

### **Xulosa**

"Smart Mahalla" axborot tizimi fuqarolarning huquqlarini himoya qilish, ijtimoiy muammolarni hal qilish va jinoyatchilikni oldini olish bo'yicha katta imkoniyatlar yaratmoqda. Profilaktika inspektorlarining ushbu tizimdagi roli ularning faoliyatini yanada samarali qilishga yordam beradi. Fuqarolar tomonidan tizimga yuborilgan murojaatlarni ko'rib chiqish, jamoat xavfsizligini ta'minlash va jinoyatchilikni oldini olish uchun profilaktika inspektorlari o'z vazifalarini yuqori darajada bajarishlari lozim. Tizimni yanada takomillashtirish va samaradorligini oshirish uchun texnologik ta'minot, o'qitish va integratsiya kabi muhim omillarni hisobga olish zarur.

### **Foydalanilgan adabiyotlar:**

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Smart Mahalla" loyahasini amalga oshirish bo'yicha qarori.

2. H. Mahmudov. (2021). "Axborot texnologiyalari va huquqni muhofaza qilish organlarining integratsiyasi". Toshkent: Yuridik Universiteti.

3. S. Xudoyberdiyev. (2020). "Ijtimoiy xizmatlar va huquqni muhofaza qilish tizimida raqamli texnologiyalar". Toshkent: Innovatsiya nashri.

4. O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi. (2022). "Jinoyat profilaktikasi: Zamonaviy yondashuvlar".